

Valaistuksen lopettaminen asemakaava-alueiden ulkopuolisella tieverkolla

368/10.03.01.01/2020

Kaupunginhallituksen teknisten tukipalvelujen jaosto § 52

Valmistelija Esittelijä

Yhdyskuntainsinööri Matias Jensén, puh. 044 358 5724
Tekninen päällikkö Jonas Nylund, puh. 050 428 3774
etunimi.sukunimi@parainen.fi

Kaupunginhallituksen teknisten tukipalvelujen jaosto 12.2.2020 § 10:

Toimintaa ohjaa kaupunginvaltuuston teknisille tukipalveluille vuodeksi 2020 hyväksymä käyttötalousarvio ja määrärahojen supistamisesta (aiempiin vuosiin verrattuna) seuraa toimenpiteitä, jotka vuoden aikana ilmenevät toiminnassa alla esitetyin tavoin. Vuoden 2020 talousarviosta aiheutuvien toimenpiteiden selventämiseksi nostetaan esiin seuraavat esimerkit:

Tekninen yksikkö

Valaistuksen osalta jaostolle valmistellaan erikseen haja-asutusalueen valaistuksen sammuttamista koskeva asia.

Valaistuksen lopettaminen taajamien ulkopuolella on kirjattu yhdeksi toimenpiteeksi kaupungin vuosien 2020-2022 talouden tasapainottamisohjelmaehdotuksessa, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi 12.5.2020 §:ssä 11.

Kaupunginhallituksen teknisten tukipalvelujen jaosto päätti 12.2.2020 §:ssä 10, että vuoden 2020 talousarvion yhteydessä esiin nostetut toimenpiteet tulee valmistella erillisinä asioina.

Jaosto on 16.4.2018 §:ssä 31 vahvistanut seuraavat periaatteet katuvalaistuksen saneeraukselle:

1. Olemassa oleva elohopeavalistus saneerataan kolmen vuoden kuluessa viimeistään vuonna 2020.
2. Olemassa oleva natriumvalistus saneerataan ja vaihdetaan sitä mukaa kuin valaistuksen käyttöikä tulee täyteen.
3. Saneeraus tehdään mahdollisimman pitkälti alueittain asemakaava-alueita painottaen.
4. Yksityisteiden valaistus voidaan luovuttaa esimerkiksi tiekunnille sen jälkeen, kun valaistus on saneerattu ja käyttövarmuus tarkastettu.
5. Yksityisteiden valaistusverkko voidaan purkaa, jos sen tarve arvioidaan vähäiseksi eikä tiekunta tai jokin muu toimija siirry vastuuseen ja hoida kunnossa- ja ylläpitoa.
6. Jos yksityisteiden tievalaistusverkkoa halutaan laajentaa, kustannusvastuu laajennuksesta annetaan tiekunnalle tai muulle laajennuksen suorittavalle

toimijalle. Kaupunki luovuttaa olemassa olevan valaistusverkon ja sähköliittymän tiekunnalle sen jälkeen, kun valaistusverkon kunto on tarkastettu ja verkko tarvittaessa saneerattu.

7. Yleisten teiden valaistusverkkoa saneerataan tienpitäjän ohjeiden mukaisesti edellyttäen, että valaistukselle on tarvetta.

Teknisten tukipalvelujen jaosto tekee erilliset päätökset kohtiin 4-6 kuuluvissa asioissa.

Taloudellinen tilanne on näiden periaatteiden vahvistamisen jälkeen muuttunut. Nyt tarvitaan nopeita toimia käyttökustannusten vähentämiseksi ja samaan aikaan investointivarat täyssaneerauksiin ovat vähentyneet voimakkaasti. Valaistuksen saneerauksen painopiste on ollut asemakaava-alueilla ja valaistuksen kunnossapito asemakaava-alueiden ulkopuolella on ollut viime vuosina hyvin rajallista.

Talouden tasapainottamisohjelmassa mainitaan, että valaistuksen sammutus ja lakkauttaminen koskee noin 14:ää kilometriä valtion teitä ja yksityisteitä, sekä yksittäisiä valaistuspisteitä että pidempiä tieosuuksia, asemakaava-alueiden ulkopuolella. Nämä ovat alueita, joilla valaistus on vanhaa ja lähivuosina saneerauksen tarpeessa; arvioidut investointikustannukset ovat noin 0,5 miljoonaa euroa ilman suuria muutoksia. Vuosittaiset käyttökustannukset vähenisivät nykyisen kustannustason mukaan laskettuna noin 30 000 euroa/vuosi ja tuleva investointitarve vähenisi noin 450 000 euroa. Suuria osia asemakaava-alueiden ulkopuolella sijaitsevasta valaistuksesta on täyssaneerattava 2-3 vuoden kuluessa.

Yhteensä kyse on noin 450-500:sta asemakaava-alueiden ulkopuolella sijaitsevasta yksittäisestä valaistuspisteestä, jotka sammutettaisiin, joiden liittymät irtisanottaisiin ja joiden valaistusverkko poistettaisiin. Laskelmissa ei ole otettu huomioon asemakaava-alueiden ulkopuolella sijaitsevien koulujen (esim. Nilsbyn koulu ja Träsk skola) yhteydessä olevia lyhyempiä valaistuksia. Toimenpiteisiin ei myöskään sisältyisi yhteysaluslaitureiden valaistus. Laitureiden käyttökustannuksista vastaa kaupunki ja investointikustannuksista valtio. Saneerattuja ja uuteen led-tekniikkaan vaihdettuja valaisimia voitaisiin käyttää uudelleen asemakaava-alueilla vanhan tekniikan tilalla.

Toimenpiteet

Jatkotoimenpiteiden osalta on vaihtoehtona, että nyt ennen kesää tehdään päätös valaistuksen sammuttamisesta asemakaava-alueiden ulkopuolella syksystä 2020 alkaen, minkä jälkeen sähköliittymät irtisanotaan. Olemassa olevan valaistusverkon purkaminen tapahtuu vuonna 2021, jos siihen myönnetään varat. Realistisempaa on pyytää sivistysosastolta lausunto valaistuksen sammuttamisen vaikutuksista järjestettyjen koulukuljetusten tarpeeseen tai siitä, voiko valaistuksen sammuttamisella olla sivistysosastolle muita taloudellisia vaikutuksia. Samalla on pyydettävä ELY-keskuksen lausunto valtion teiden valaistuksista osuuksista. ELY-keskus on jo aiemmin ilmoittanut, ettei se ota kyseisiä osuuksia vastuulleen. Yksityisteiden valaistuksista osuuksista voidaan pyytää tiekuntien lausunto siitä, ovatko ne halukkaita ottamaan vastuulleen valaistuksen

ja siitä aiheutuvat kustannukset. Näiden lausuntojen hankkimisen jälkeen asiassa voidaan tehdä päätös.

Vaikutusten arviointi

Valaistuksen vähentäminen asemakaava-alueiden ulkopuolella vaikuttaa heikentävästi jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuuteen kyseisillä tieosuuksilla. Autoilijoiden kohdalla valaistuksen vähentämisellä on marginaalinen vaikutus turvallisuuteen. Valaistuksen puuttuminen voi aiheuttaa turvattomuuden tunnetta ja asuinalueet/kyläalueet voidaan kokea vähemmän houkutteleviksi. Valaistus on kaupungin ylläpitämä palvelu ja valaistuksen puuttuminen rajoittaa tätä palvelua, joka ei kuitenkaan ole lakisääteinen. Valaistusverkko ei ole kattava asemakaava-alueiden ulkopuolella ja sen voidaan katsoa palvelevan asukkaita eriarvoisesti. Asemakaava-alueiden ulkopuolisen valaistusverkon supistaminen pienentää kaupungin käyttötalousarviota, mutta ei kuitenkaan ratkaisevasti. Sen sijaan paine tuleviin verkkoinvestointeihin vähenee merkittävästi.

Ehdotus

Kaupunginhallituksen teknisten tukipalvelujen jaosto päättää hankkia lausunnot valmistelussa esitetyn mukaisesti. Lausuntojen tulee olla jaoston käytettävissä niin, että jaosto voi ottaa kantaa ja tehdä päätöksen asiassa elokuun 2020 kokouksessaan.

Päätös

Jaosto päätti että asia käsitellään kokouksessa 10.6.2020.
